

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb,
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvmdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetési felhívás

„BÁCSKA“

XXI. évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

**Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve:**

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

Néptanítók számára:

Egész évre . . . 4 ft.
Fél évre . . . 2 ft.
Negyed évre . . . 1 ft.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor**
és fia könyv- és könyvmdájába küldendők.

Jegyzők gyűlése.

Zombor, 1898. szeptember 26.

A magyarországi községi és körjegyzők or-
szágos központi egyesülete ma Budapesten tartotta
meg évi rendes közgyűlését.

Az előterjesztett elnöki jelentésből közöljük
a következő érdekes részleteket:

Fontos eredménye a törvényhozás munkál-
kodásának a munkaadók és mezőgazdasági mun-
kások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló
1898. évi II. törvények megalkotása.

Bátorkodunk a t. közgyűlés emlékeztetőbe
hozni, hogy mi már az 1894. évi közgyűlés elé
terjesztett jelentésünkben, tehát a törvény meg-
alkotását négy évvel megelőzőleg, az Alföldön
megindult agrárszocialisták mozgalmat nagyfon-
tosságának, veszélyes jellegének nyilvánítottuk s
fölvitük a készülőfélben levő nagy bajra ugy a
kormány, mint a társadalom figyelmét.

Intő szövegünk pusztában hangzott el s nem-
csak a kormány és törvényhozás körében, hanem
kartársaink között sem talált oly figyelemre, a
milyet a társadalmi jogrendünk biztonságára nézve
nagy horderejű kérdés méltán megérdemelt volna,
s a szomorú emlékeztető 1897. esztendőben ele-
mentáris erővel kitört munkásmozgalom készítette
csak tevékenységre a veszedelem láttára kétségbe-
esett társadalmat és törvényhozást.

Az 1898. évi II. törvények mindenestre
sokat javít az eddigi zavaros helyzet bizonytalan-
ságán s elmondhatjuk, hogy az első tűzpróbát
sikeresen kiállotta. Az idén azonban a kedvező
termés volt a legfőbb faktora a múlt évben föl-
lángolt elégtelenség lecsillapításának.

Mi, akik az életet a gyakorlatból ismerjük,
kénytelenek vagyunk kifejezést adni azon meg-
győződésünknek, hogy komoly baj esetén a mun-
kás-törvény nem volna képes kielégíteni a hozzá-
füzött reményeket.

Vagy képzeltető-e oly járási hatóság, mely
a rendelkezésére álló erővel képes volna megfe-
lelni azoknak a földadatoknak, amelyeket a mun-
kás-törvény ráruház?

Érezte ezt a törvény megalkotója is, amidőn
a törvény 75. §-ában fölhatalmazta a földmivelés-
ügyi minisztert, hogy a közigazgatási bizottság
indokolt fölterjesztésére, oly községekben, melyek-
ben annak szüksége mutatkozik és a képesség
meg van, az elsőfokú hatóságokat megillető ha-
táskörnek egyes tüzétesen megállapítandó részeit
a községi eljárásra átruházhassa.

Megemlítjük itt, hogy a törvény 16. §-a
szerint a jegyzők a szerződésükönél közre-
működni tilos, ha a szerződés a törvénybe vagy
szabályrendeletbe ütközik.

Véleményünk szerint annak megítélése, hogy
egy szerződés megfelel-e a törvényes rendelkezé-
seknek, mindenestre igényel annyi jogismeretet,
mint a szerződésességi esetek elbírálása s a ki-
hágási esetekben való bíraskodás és ha az egyik,
nézetünk szerint fontosabb esetknél való közre-
működési jogot átruházta a törvény a jegyzőre,
érthetetlen, hogy a kihágási esetek elbírálásának
jogát mi okon vonta meg tőle.

Igaz, hogy a szürke elmélet csökönnyösen ra-
gaskodik azon dogma csálhatatlanságához, hogy a
legkisebb kihágási eset elbírálási joga is a
bírók hatáskörébe utaltassék, az élet azonban
ezzel szemben azt követeli, hogy a megsértett
jogrend rögtön elégtételt kapjon s a köznapi sur-
lódások ne tereltessenek a nagyobb bűn és jog-
esetek elbírálására berendezett bíróságok nehézkes
eljárásának utesztőjébe.

A munkástörvény újabb adat azon, immár
nem elszigetelten álló eszme támogatására, hogy
közigazgatásunk csak ugy lehet tökéletes, csak
ugy szolgálhatja megelégedésre a jogos közér-
deket, ha a járási hatóság jelenlegi hatásköre

áthelyeztetik a községi közigazgatás tevékenységi
körébe.

Sok baj leli gyógyulását a munkástörvény-
ben; hanem a szociális bajok orvoslásánál nagy
földadatok megoldása vár a társadalomra.

Egyik eszköznek tartjuk a szocializmus ter-
jedésének megállítására a közkönyvtárak létesí-
tését, ahonnan a nép ingyen láttassék el erkölcs-
nemesítő, hazafias szellemű olvasmányokkal.

A tudnivágyási szomj ép olyan, mint a víz
utáni szomjuság. Ott elégti ki vágyát, ahol leg-
könnyebben találja, ha erkölcsnemesítő olvas-
mányt nem kap, megszerzi a nép kapzsiságára
spekuláló szocialista vezérek lélekölő, káros ha-
tású, olcsó lapjait.

A közkönyvtárak berendezésénél készséggel
ad utbaigazítást az „Országos muzeum és könyv-
táregyesület“ Budapesten.

A munkaképtelenné vált munkások segélye-
zési ügyének megoldása, szegényházak létesítése,
mind hathatós ellenszere a szocializmus terjedé-
sének. A munkások ügyes bajos dolgainak igaz-
ságos és gyors elintézése a hatóságok iránti bi-
zalom ébrentartásának egyik hatalmas eszköze.

A szegényebb sorsú nép hitelügyeinek ol-
csón való kielégítésére és takarékosági hajlamá-
nak fokozására alkalmasnak véljük az 1898. évi
XXIII. törvények alapján létesítendő gazdasági
és ipari hitelszövetkezeteket.

Az a feladat megoldása, hogy ezen törvény-
ben lefektetett üdvös intézkedések az életben
gyakorlati alkalmazást nyerjenek, nagyrészt re-
ánk, községi és körjegyzőkre hárul.

Ugy a kormány, mint a társadalom, — mint
már nagyon számos alkalommal történt — bizton
számíthat a mi ünzetlen tevékenységünkre ezen
nagy horderejű törvény végrehajtásánál is.

A közigazgatás rendezésére vonatkozólag
törvényhozási intézkedés még mindig nem történt.

Bár a központi egyet álláspontja ma is
ugyanaz, amelyet az 1895. évi közgyűlés által
elfogadott emlékiratban kifejtett, mindazonáltal
több oldalról fölmerült eszmecserékre való tekin-
tetből szükségesnek vélte az elnökség kijelenteni,
hogy azon irányzatnak, amely szerint a községi
és körjegyzői állás beosztásuk az állami tisztvi-
selők státusába — hiva soha nem volt s a köz-
ségi közigazgatás fejlődésére káros hatásnak tart

A „BÁCSKA“ tárcája.

Naturalia.

Nietzsche: Az erkölcs az ember nagy-
képűsége a természet előtt.

I.

Atom.

Álmomban gyilkot nyújtottál felém
S azt mondtad, hogy döfjem szívembe gyorsan.
Órök keserűmet, vad lángomat
E fénytől szikrázó acéllal oltsam.

Megbabonázva kéréld szemedtől,
Oh, eszelős én! úgy vágtam belé,
Hogy halk, haldokló hörgéssel zubantam
Ledől szoborként lábaid elé.

S te akkor mint a tigris, rám szökellél
Fojtó csókokkal elborítva testem;
S az esti légbe kéjesen sóhajtád:
— „Hogy ilyen édes, föl se tételeztem . . .“

II.

Albumába.

Szívemből a jökédy kiszáradt
Mint nedv a fából, csontból a velő.
Oh nincs vidámság a kacajban,
Mely néha gúnynyal ajkaimra jó.

Mint a midőn egy rossz gitárról
A hír lepattan s siketen recseg:
Egy-egy reményemet vesztve
Bőszén, bolondul föl-fölnevetek.

III.

Vallomás.

Könyved hazug volt; sóhajod csalárd,
A melylyel távozásom siratád.

Szünetelt volt a mosoly is arcodon,
Melylyel jöttöm fogadtad egykoron.

Szívednek minden zúga, szöglete
Bősz alnoksággal, dőllyfel volt tele.
Nem volt egy jó, egy tiszta szándokod
Te rossz, te céda, oh te átkozott!

Szavadban gyilkos árulás kísértett.
Gúnyoltad azt, ki megbalt volna érted.
A satan vére forr romlott erredben;
Oh mily gonosz vagy, oh milyen kegyetlen!

Szeretni téged bűn, nem: örület;
Téged szeretni nem, nem is lehet!
Téged szeretni: kín, banat, gyalázat . . .
Szegyen reám, — oh hisz én úgy imádlak!

Keményfi.

A GYÉMÁNTKÖSZÖRŰS.

R. Bonin H. regénye.

Fordította: Szöllösi Jenő.

(Folytatás.)

(26.)

Huszonegyedik fejezet.

Mikor Blomkisz uram régi jó barátjánál tett ke-
lemetlen látogatása után hazatért, szállodabeli lakásán
a mainzi cég levele várta. Tudtára adták, hogy a be-
küldött borminta eredetének kikutatása nem került nagy
fáradtságukba, hisz ezt a minőséget egyedül cégük kép-
viseli s hogy a bor pincejükből való.

— Így hát az a bor, melyet a bajos Brémából
vitt van Heerennek, valószínűleg szintén e cégtől való,
következtette magában Blomkisz. Csak azt nem foghat-
tom meg, monda, hogy ugyanannak a cégnek egyazon
borát mért rendelte le Brémában s mért rendelte meg
újra Hamburgban? Vagy igaz, Hamburgba menetelekor
terhet vitt, meg volt rakodva a hajója s a bort baza-
utatóban vette fel Hamburgban s lehet, hogy nem akart
Brémában újból lootse- és kikötődijakat fizetni. Tulaj-

donképen — okoskodék Blomkisz — az egész bizto-
sítási ügyhöz semmi közöm, nem bíztak meg a nyomo-
zásával, valami különös gyanú sines s nem is akarom
a vad legényt erővel belekergetni a veszedelembe —
ugy is nyakig van a bajban — a fia él, nem nagy
gyönyörűségére az apjának, lassá ő, mire viszi a vas-
marku társasággal. A vén fickó ért hozzá s tul is jár
a társaságon, az bizonyos! mégis érdekel, feleslegáza a
kiváncsiságom — monda Blomkisz — hogy a mainzi
cég tényleg küldött-e Brémába is bort s így tisztán áll-e
van Heeren ebben az ügyben? mert akkor meg segít-
hetünk is rajta.

Eunyre jutván következtetéseiben, Blomkisz leült
s ez értelemben levelben kérdést intézett a céghez, mely-
nek feladása után visszautazott Amsterdamba.

Az osztendei rendőrség kitétt magáért. Blomkisz
estére oda — reggelre pedig elé vezettek a fogolyt, az
általa oly rég kutatott — állítólagos — gyémántlovajt.

A hollandok fővárosában hamar híre futott, hogy
a Synder közsörülők gyémántlovaját elesípték, aki a
Donna Anna matróa is volt s a hajót felgyújtva, a
tengerbe ugrott, de onnan kimentették; az ügyökök
megsürgönyözték a hirt a rotterdami biztosító társasá-
nak, mely azonnal leküldte hivatalnokát, hogy e matrót
a Donna Anna tűz ügyében kihallgatás alá vesse.

Mihelyt Blomkisz tudomására jutott, hogy földözött
matróa megérkezett, azonnal a törvényszéki orvoshoz
sietett, hogy a feyenc elmebeli állapotát vizsgálja meg,
vajjon az örültek házába küldendő-e, avagy hosszabb
megfigyelésre van-e szükség?

Az orvos teljesen ép és egészséges elméjének ta-
lálta, annyira egészségesnek, üdének, hogy egy esetleges
pillanatnyi elmezavart is határozottan kizártak állít.

Ezek után Blomkisz nagy kíváncsisággal sietett
az előtte oly érdekessé vált emberhez; soha hosszú
prakszisa alatt ennyire egy emberre sem érdekelte őt.

Oda érvén, Pált ott látta a kemény priescsen fekve,
nyugodtan, jökédyven és aki egy Homer-fordítást olva-
sott mély figyelemmel. A rendőrtiszt ezek lattara szünte
oda volt a bámullató, ami vele vajmi ritkán esik meg.

minden idevonatkozó törekvést. Híve vagyunk a községi körjegyzői állás kinevezés útján való betöltésének s a választási rendszer eltörlésének; azonban óhajunk az, hogy a községi körjegyző külön statusba osztassék be épügy, mint az államvasutak és az állampolitikai hivatalok tisztviselői.

A monarchia két állama között fönálló ellentétek kiegyenlítése leköti a törvényhozó testület tevékenységét és az összes munkaidejét s tekintettel a zavaros politikai viszonyokra, nincs arra remény, hogy a közigazgatás rendezésére vonatkozó törvényjavaslatok egyhamar alkotmányos tárgyalás alá kerüljenek, jóllehet ezeknek a fontos kérdéseknek elodázása kimondhatatlan hátrányára van úgy a magyar nemzeti állam kiépítését célzó törekvésnek, mint a községek fejlődésének.

A magyar állameszme megvalósításának leghathatósabb eszköze volna, a nemzeti alapon kifejlesztett nép- és középiskolákon kívül, az erős és megtehető hatáskörrel fölrüházott községi közigazgatás.

Az erdélyi részek románok- és szászoklakta vidékein a község, tehetetlenségének tudatában, vagy szolgálatában áll a nemzetiségi velleitásoknak, vagy a legjobb esetben néma szemlélője az agitátorok káros működésének.

Szomoru valóság, hogy e vidékek falvainak nagyrésztben a magyar államiság egyedüli kifejezője az anyakönyvi hivatalokon s a szivaros boltokon elhelyezett magyar cimere, de a lakosság lelkéből hiányzik a hazához való tartozandóság érzete.

Községeink háztartását nagymérvű megterheléssel sújtják a tisztán állami természetű ügyek ellátására fordított költségek. Mig Horvátországban a fogyasztási adók a községek beligazgatási költségeinek fedezésére fordítottak, addig a szorosan vett Magyarország területén levő községek az állami természetű feladatok teljesítésére a kincstár részéről semmi kárpótlásban nem részesülnek.

Az állami háztartás záró számadásai minden évben óriási fölösleggel zárulnak; de a községek ezzel szemben roskadoznak a súlyos teher alatt s a közpótadó terhe évről-évre elérhető százalékokban növekedik az adózó közönség vállaira. Az állam alapját képező község fejlődésétől megvonatik a táperő oly természetű kiadások költségeinek fedezése miatt, amelyek tulajdonképen a kincstár terhére képeznek.

E miatt aztán halasztást szenved a közegészség-, szegény- és közrendészeti ügyek kívánatos rendezése.

A dusgazdagnak vélt alföldi községek külső kinézése semmi esetre sem felel meg a jogos kívánalmaknak; de ha tudjuk azt, hogy a községek pótdójának százaléka majnem meghaladja, sőt sok helyütt meg is haladja az állami adó százalékát, a községek fejlődésében mutatkozó visszaesés oka nem az előjárók indolenciájában, hanem a nagyfokú megterheltségben keresendő...

A szépírás iskolája.

(Műismertetés.)

Tanintézetekünk úgy felelnek meg a hozzájuk fűzött tanító-nevelői feladatuknak, ha a reájuk

bizott növendékek testi és szellemi egészségét, üdvét semmi körülmények között szem elől nem tévesztik. Dacára azonban azon elismerésre méltó gondosságnak, iparkodásnak és ügybuzgóságnak, mit a felsőbb tanhatóság, az iskolafentartók és a feladatuk magaslatán álló tanítók kifejtettek, hogy a tanulmányok az iskola által fenyegető egészségügyi fogyatkozástól megóvassék, még sem tagadható, hogy nagyon gyakori azon eset, hogy a megrendült egészségnek, mint például a hátrgerincgömbülésnek és ennek folyamánya gyanánt az egész szervezetre kiható szomoru állapotnak, ugyszintén a rövidlátásnak kutfórára a tanteremben keresendő.

Hogy ezen és ehhez hasonló megbetegedések tényleg az iskola szüleményei és fellépésük nem véletlen találkozása az iskolai kornak a megbetegedéssel, az számtalan és másképen megoldani lehetetlen megfigyelések által önként beszélően van bebizonyítva. Minden kétséget kizárólag igazolja azt továbbá egy pillantás az iskolai betegségek statisztikájára.

A szakértői megfigyelések arról tesznek tanúságot, hogy az említett megbetegedések az átlagos számmal sokkal nagyobb mértékben az iskolásgyermekeknek fordulnak elő; de megjóznak bennünket arról is, hogy minél hosszabb ideig tart az iskolalátogatás, annál gyakoribbak és ugyszersmind sokkal súlyosabbak is azok. Viszont, ha az iskolaéletnek eme megbetegedést szülő jelenségei eltávolíthatók, úgy az egészségügy is határozottan szilárdabb alapon áll.

Igen jellemző dolog az is, hogy azon országokban, a melyekben az iskolaiügy magasabb mértékben fejlődött. S ezen országokban belül pedig a városokban nagyobbak mint a falun. És hogy ezen anomalia a szülei ház által nem hogy nem csökkentetik, hanem fokoztatik, az magyarázatra nem is szorul. Leginkább észlelhető az iskolai elkorcsosítás a leányövédekéknél, a mi abban leli magyarázatát, hogy azok gyengébb szervezettel bírván, másrészt meg a velük született szegényélet folytán kevesebb alkalmuk van a szabadban való mozgás, ugrándozás által az iskolai pad káros hatását ellensúlyozni, vagy legalább kiegyenlíteni.

Orvosi tekintélyek különösen azzal vádolják az iskolát, hogy az az iránál való rossz és helytelen testtartás következtében szüloje a hátrgerincgömbülésnek, a szűkmellűségnek és a rövidlátásnak.

Néhány év előtt elkezeredett toll- és szóharc folyt az általánosan elterjedt, közkedveltségnek örvendett 45°-ban dülő Henrighs féle írás ellen és a tanügyi meg orvosi szaklapokban szere-száma se volt az álló írást magasztaló cikkeknek, mint az egyedüli üdvözölnak.

Amde ennek a dicsősége sem tartott sokáig, mert ami előnyt vele a vámnál nyertünk, azt a révnél ismét elvesztettük.

Elvitathatatlan érdeme azonban az álló írásnak az, hogy a gyermek egyenes testtartással, a fejnek előrehajlása nélkül kénytelen munkáját végezni. Hátrányai közül, hogy csak néhányat említek: Ha szépen akarunk írni, az a végtelen lassuságnál fogva, a melylyel azt teljesíthetjük, roppant sokáig tart. Lendületes szép alakokat írni épenséggel nem lehet és gyorsan írni pedig csak rendkívül gyakorlott író képes.

Az említett bajokon segitendő, Erdős Jakab bajai polgári iskolai igazgató, ki már majdnem egy emberöltőn át foglalkozik a szépírás tanításával az e téren szerzett tapasztalataival, hol a szép az üdvössel van egyeztetve, mostan a nyilvánosság elé lépett. Szépírási füzeteket szerkesztett, a melyekben az álló és dült írás előnye zseniális módon vannak összekapcsolva. Az egészségügy szem előtt tartása céljából a jeles paedagógus szépírási iskolája mellé irkafektetőt készített, a mely lehetővé teszi, hogy dült írást irhassunk az álló írásnál követett és annak fölönye gyanánt elismert tartással. Szerencsésen, szigoru következetességgel oldotta meg szerző feladatát és igazán alapvetőnek mondhatjuk évek fárasztó munkájának ez édes gyümölcsét. Kitiűnő tanmenete, jeles módszere, az anyagnak lelkiismeretes megválasztása, ügyes elrendezése és a tanítói körökben előnyösen ismert szépíró mesterre valló remek feldolgozása csakhamar utat fog számára törni minden nép- és középiskolába.

A magyar könyvpiacra Erdős ur munkája valóban üttörő és lézagpótló. Kérdés nélkül állíthatom még azt is, hogy a külföldön nincsen ilyen az iskolának, valamint a magánhasználatra tökéletesen megfelelő szépírási mű.

Büszkén és jó lélekkel ajánlom az Erdős-féle szépírási iskolát minden tanítónak, mert meg vagyok róla győződve, hogy ezzel a magyar tanügynek és a higiénának teszek jó és fontos szolgálatot.

Topolya, 1898. szeptember hó.

Schlosz Lajos.

Ujdonságok.

Áthelyezés. A király Fornssek Béla szabadkai kir. törvényszéki elnöknek a sátoralja-újhegyi kir. törvényszékhez saját kérelmére leendő áthelyezését megengedte.

Új közigazgató. Az igazságügyminiszter Malonyay Sándor újvidéki kir. közigazgatói helyettesét Alibunára közigazgatóvá nevezte ki.

Védnöki látogatás. Topolyáról írják: Gróf Zichy N. János és neje Kray Irma báróné, mint a Katolikus egyesület védnökei folyó hó 20-án délután az egyesület látogatásukkal tündették ki. Megszemlélve a kör helyiségeit, egy negyedórai ott tartózkodás után az egyesület tagjainak eljenzése közben távoztak, megelégedésüket kifejezve ki a látottak felett.

A királyné szobrára. Ujabb Csuka Sándor ókanizsai mérnök küldött be lapunknak a királyné szobra javára 2 frtot. Eddigi gyűjtésünk 102 frt.

A tanulók fillérei. Az ismert főigazgatói rendelet értelmében a helybeli főgimnázium ifjusága körében is gyűjtést rendeztek a királyné öfelsejére emlékező szobor javára. A gyűjtés most fejeztetett be; összegyűlt összesen 37 frt 23 kr, mely összeget Bodnar György igazgató a főigazgatónak küldött el. Jövő számban közöljük az adakozó tanulók névsorát.

Lóverseny Zomborban. Véglegesen elhatározott, hogy a gazdasági egyesület ez idei lóversenyét október hó 16-án tartja meg. A lapunkban már közölt feltételeket a magyar lovaregylet a napokban hagyta jóvá s így most már a közbírré tételt mi sem akadályozza. Künn is függnek már a hatalmas vörös plakátok, amelyek a nagyérdeműnek ígérkező versenyre invitálják meg a publikumot. Ugyanazon a napon lesz megtartva a „Réunion”.

Névmagyarosítás. Dr. Fleischer Simon szabályos lakos vezetéknévét „Földes”-re, Kohn Mór szőregi lakos vezetéknévét „Kardos”-ra változtatták belügyminiszteri engedéllyel.

— Sivers Pál a neve? kérdé most hivatalos komolysággal a fogolyt.

— Igen, ugy hívna.

— En Blomkisz vagyok, aki hivatalból foglalkozom az ön ügyével; ön tüntette el ugyebár a Synder-féle közsőrtől a gyémántot? kezdé taktikája szerint fején a szegyet Blomkisz.

— Semmi szín alatt! felelé Pál. Azt hiszem, hogy egy betörő tolvaj, aki ily értékes követ tulajdonit el, maskép menekül tova, mint ahogy én odébb álltam.

— Hogyan érte az odébb állást? kérdé feszült figyelemmel Blomkisz.

— Ugy, hogy a tolvaj talán egy kis pénzt tartogat, melynek segítségével könnyebb a menekülés, mintsem ha egy fillér nélkül megy neki a végtelen országútnak. En nyolcvan fillérral a zsebemben indultam utnak s a fáradságtól és éhségtől kimerülten rogytam össze Rotterdam előtt. Külömben sem volt okom, hogy a kő elutalajdonítására még csak gondoljak is.

— Mert? kérdé csodálkozva Blomkisz.

— Mert nem volt szükségem pénzre, felelé Pál. Holmi magas igényeket nem táplálok, szeszest italt nem iszom, soha kártya a kezemben nem volt, női ismeretseket sem kötöttem. Egyszerűen laktam, rendes polgári etkezéseim volt, szabad időmet a könyvtár olvasótermében töltöttem. Ha a Synder testvérek el nem zavarnak, még ma is nyugodt, egyszerű, boldog életet elhetnék ottan. Soha jobb sorsomat nem kívántam.

Blomkisz sokáig elmélte tükrésző tekintetével ezt a szép, okos embert, kinek feje valóban nagyon basonhitott Krisztus képéhez. Soha még fogoly embert oly hosszú tekintetre nem érdemesített.

— Es ön nem is sejtethi, mi uton-módon vesztett el az a kő a lezárt fiókból? kérdé Blomkisz. Talán gyanus ön előtt egyik vagy másik munkás a dologban?

— Egyebet nem tudok a körül, mint azt, hogy egy Buiten nevű munkás csiszolta. Gyanusitani pedig, hogy vele esetleg egy ártatlan embert löknek a börtönbe,

rendőrhivatalnok előtt nem gyanusítok senkit! — szólt a fogoly.

— Ön a Donna Annát felgyújtotta, — mi okból tette ön ezt? folytató vallatását Blomkisz.

— En? Az Annát? kiáltá Pál megrémülve. Ki mondja azt?!

— Van Heeren kapitány és a kormányosa Ben Halim.

— Nos, én ép oly kevéssé gyújtottam ott tüzet, mint ön, uram. Miért is követtem volna el ezt az ördültséget, mi célból, mi okból? Ok és cél nélkül csak egy ördült gyújtogatást.

— Azt is mondják! Határozottan állítják, hogy ön abban a pillanatban örjögött.

— Ki állítja ezt?

— A kapitány, Ben Halim és az egész legénység.

— A dolog nagyon világos, felelé Pál. Észrevettem a tüzet, hát felszaladtam a fedelzetre, hogy bejelentsem, erre megragadtam a néger, hogy a tengerbe dobjon.

— A néger? kérdé csodálkozva Blomkisz. Mi indithatta erre a néger?

— Szerénytelennek tetszeném, ha ezt elmondom.

— Velem szemben, uram, ön nem ismerhet se szerénytséget, se szerénytelenséget. Attól, amit nekem itt vall, függ az ön egész jövője — mely iszonyu lehet — erre figyelmeztetem.

— Az tart vissza, hogy vallomásom esetén egy igen nagyrabcsútlit ürlölgő nevét kellene bele kevernem a dologba, felelé Pál.

— Az urhölgy megbocsátja majdan, ha tudja, hogy mily életre szóló kérdés volt ez az ön ügyében! monda Blomkisz komolyan s a megjóződés hangján.

— Van Heeren kisasszony az, vallá meg végre reszkető hangon Pál.

— S a néger a kisasszony miatt féltékenykedett önre? csodálkozott Blomkisz. Hát voltak ennek az afrikainak valamelyes szándékai, hát fűzhetett-e reményeket e nőhöz, oly reményeket, melyek önnel szemben öt féltékenységre készítették?

— Az utóbbihoz nem volt joga, nem, bizonyosan nem! a többit nem tudom, volt Pál válasza. Van Heeren kisasszony engem óva intett tőle, hogy vigyázzak, nagyon vigyázzak, féljek tőle s a kisasszony sejtelmé, intése, ugy látszik nagyon okadatot volt.

— Ön, amint látom, művelt, intelligens ember, mondá Blomkisz s nagyon sajnálom, hogy önt ily helyzetben látom, de oly sok gyann halmozódik össze ön ellen, hogy a vizsgálati fogságból aligha szabadulhat ki egykönnyen. Türelemre intem önt s tanácsolom, hogy minden vallomásában legyen igaz, őszinte. Ez menti meg az ártatlanokat s az ellenkezőjében bukna el a gonoszok. Önt még többször s többen fogják vallatni. Legyen mindig becsületes, igaz, őszinte a vallomása. Ne tartóztassa önt vissza ettől senki és semmi — ez ki fogja deríteni az ön ártatlanságát — ha az igaz vallomás jelen esetben a büntelenség is. Bocssássa meg jóindulatu szavaimat fiatal emberem.

Ezzel Blomkisz elbagyta a cellát.

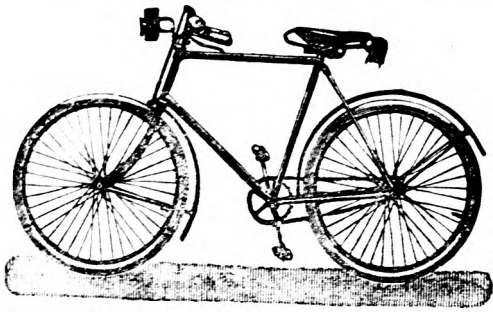
Igy hát látta már az oly sokat kerest, elmenekült gyémántolvajt.

— De vajjon bűn-e ez az ifju? kérdé önmagától Blomkisz, az igazságügyi palotából kijövet. Ez az első eset, melybe bele nem láthatok. Megfejtethetlen egy rejtély. En kezre kerítettem, ez volt a kötelességem. A többit tudja ki a törvényszék bírása és az államügyész. De nem burcoltam-e meg a nyilvánosság előtt egy ártatlan embert, nem viszek-e egy becsületes embert a szegyenpadra, a bíró elé? Megeshetik az a hallatlan eset, hogy egy detektiv, miután a gyanusított embert minden testi és lelki erejének, rendőri ügyességének a kimerülésig való felhasználásával végre elfogta, abba a kényszerhelyzetbe jut, hogy ennek — megjóződően ártatlanságáról, mint azelőtt bűnösségéről — ép oly buzgalommal és erélylyel védelmére keljen. Ez volna csak a csodák csodája. Pedig amióta vele szóltam és szemtől szembe láttam, megingott a bűnösségében való rendíthetetlen hitem.

(Folyt. köv.)

iskola
tember
három
helybe
a felv
jeles t
iskolái
— Sze
utána
adasok
Marton
a vall
kereske
című nap
nizster
21. es 2
akik kö
jan — s
le a viz
nival
igaz rész
erkezett
az inter
gyasz is
az alkai
irodalom
kifejeze
fekete s
szobrá
megalak
zenekar
is jutott
kiadó a
nagybec
könyvtar
kat adó
erítő e
vallás-
terjeszt
frtot ir
Vi
város ig
25. § a
kigazít
zéke a
pest föl
bezarolag
helyisége
zék ellen
városi ala
mesternél
A
orsz. biz
vetkező
Kérésék.
püspöki k
hittani kez
fel a her
kar arra
gondosk
primás ur
legmagas
gondtal
likus vall
Pa
város köz
sedésbe
özöndij
mesés es
felveteli
életkor,
4. fedh
szülteinek
Felhivatn
felszerelt
28-ig b
be. A te
figyelme
Sza
gyei Gaz
rendezett
egyesület
Falcione
Pitz Albert
Frigyes
sikertelen
nem is leh
tartani.
egyesület
közönyve
közhaszn
oldalrol
hivatva v
akkor ne
Gya
Szmba ka
egy a ma
szomorodt
Beluska h
jobbletre
25-en d.
1898. sze
hamvai fe
Ari
ros 330 n
biztosítas
a városba
lást tart.
kros helye
pénzrel el
megkezes
döttse el
Az arlejte
betök.
Erte
ipariskola
folyó hó
megkezdőd
hívja a r
ekkorra je
tartanak, s
tövel ellát

**Legnagyobb
kerékpár-raktár és javítóműhely
egész Délmagyarországban.**

Nagybani és kicsinybeni eladás.
Mindennemű javítások elfogadtnak.
Alkatrészek, felszerelések raktáron.
Havi részletlefizetésre.
Világhírű Pokorni-féle
zongorák raktára.
Havi részletlefizetésre.
Teltech Gáspár,
ZOMBOR, (főtér).

5542. sz. kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

Bukin, Paraga, Plávna, Novoszelló, Obrovác köz-
ségekben álló Bukin székhelyi rendszerezett kör-
állatorvosi állás üresedésbe jövén, arra pályázatot nyitok.
Felhívom ennélfogva mindazokat, a kik ezen 600 frt
előleges havi részletben fizetendő évi készpénzfizetéssel
és a községek által adandó ingyenes fuvarral javadal-
mazott körállatorvosi állásra pályázni szándékoznak, hogy
minősítésüket, életkorukat és eddigi működésüket igaz-
oló okmányokkal felszerelt kérvényeiket **folyo évi
szeptember 30-ik napjáig** annál is inkább be-
nyújtsák, mert a később érkező folyamodványokat figye-
lembe venni nem fogom.
Német-Palánka, 1898. évi szeptember 12-én.

3-3 **Lichtneckert,**
szolgabíró.

KEIL-LAKK
(Glaser)
legkitünőbb mázó-szer pulha padló számára. 1 nagy palaék ára 1 frt 35 kr.,
1 kis palaék ára 68 kr.

Viasz-kenőcs Arany-fénymáz
legjobb és leggyorsabb beeresztő-
szer kemény padló számára. Egy
későg ára 60 kr.

Fehér „Glaser”-fénymáz
legjobb szer mosdószatlok, ajtók, ablakkeretek stb. újonmani befestésére.
1 kis doboz 45 kr., 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók:
Ifjabb Heindlhofer Róbert Zombor.

1634. sz.

Pavágáselelőadási hirdetmény.

A kalocsai érseki uradalom áruba bocsátja Bács-
Bodroghmegye Bács községe határában fekvő erdeinek
1898. évre füzemtervileg kijelölt két vágását, névszerint:
1. a vanyáki 60₁₂ kat. holdnyi 11680 frt 38 krra
becsült 50 éves és
2. a pakani (risztovác) 58₁₃ kat. holdnyi 9902 frt
42 krra becsült szintén 50 éves vágást s felhívja a venni
akarokat, hogy egy korona bányával és a becsár 10%
bányapénzzel ellátott zárt ajánlatukat az egyik vagy
másik, esetleg mindkét vágásra, de vágásonként külön
számítva a bácsi főerdész bivatálnál **1898. évi ok-
tóber 12-ének reggeli 10 órájáig** nyújtsák be,
hol azok aznap delig felbontatni s eldöntés végett az
uradalmi igazgatóságának felterjesztetni fognak.
Az eladási feltételek az igazgatóságánál, az erdő-
mesternél s a bácsi, szentistváni, ó-sükösi és doromlasi
erdészeti irodákban megtekinthetők, s az ajánlatokban
kitéendő, hogy a venni akaró azokat ismeri.
Elkészt vagy utóajánlatok nem fogadtnak el.
Kalocsa, 1898. szeptember 18.

2-2 **Urad. igazgatóság.**

150,000 darab jól égetett

tégla

a bajai kövezett ut mentén, az első
hid közelében, eladó.

Lalossevits Jakab.

3-3
3085. szám.
1898.

Eladó

13 drb eredeti simenthali öreg és
növendék tenyészmarha és mango-
lica faj tenyészsertés. Bővebb fel-
világosítást **Neszmirák Mátvás** sza-
nisisi jegyző nyújt.

3-2

Faeladási hirdetmény.

Alulírott hivatal részéről közhírré tétetik, hogy a tél folyamán kibaszolás alá kerülő alább részletezett
vágások fakészlete az apatini m. kir. erdőhivatal irodájában **1898. évi október hó 17-én délelőtti 9
órákor** megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek eladatni fognak, és pedig:

Tételek száma	Erdőgazdálkodási ság	A vágás megnevezése	Kibaszási időtartam	Megbecsült					Kikiál- tási becsár frt
				épület és műszerfa	tűzifa	nyár	nyár	nyár	
1	Bezdán	Monostorszegi Susnyár	A szerződés jóváhagyásától 1899. évi március hó 31-ig	424	—	1004	1182	—	8864
2		Baracska Illimán		41	—	1043	—	2216	5453
3	Apatin	Apatini Neugraben		—	—	—	—	661	722
4		Sikerica		—	—	—	—	186	249
5	Doroszló	Doroszlói erdő		110	—	513	717	—	4289
6		Szontai Sztaklár		10	224	50	—	7222	8757
7	Palánka	Fajzás		—	—	—	—	4802	5048
8		Karavukovai Kamaristye		343	80	901	—	1931	7179
9	Palánka	Plávna Morgács 1898. évi		607	—	1516	373	—	8668
10		Bukini Raskovac 1897. évi		1020	—	2603	809	—	15751
11		" 1899. évi		1165	—	2933	2363	—	22081
12		" Fálnalatti 1899. évi		801	—	1706	1336	—	13298
13		Plávna Morgács és Szelanasuma árok partján álló fak		7	—	330	—	17	737
14		Bukini felső sziget		—	—	—	—	5999	7927
15	Plávna Butykovác 1896.	—		—	—	—	676	806	
16	" 1897.	—		—	—	—	1396	1864	

Az árverési és szerződési feltételek alulírott hivatalnál és az illető erdőgazdálkodásokról megtekinthetők.
Apatinban, 1898. szeptember hóban.

M. kir. erdőhivatal.

Hirdetmény.

Alulírott, ki Zombor szab. kir. városnak 22 éven át főkertésze voltam és ezen idő
alatt tölem telhetőleg a legnagyobb buzgósággal és előzékenységgel igyekeztem a nagyérdemű
közönség szakmába vágó igényeit és megbízásait teljesíteni. A nagyérdemű közönségnek
ezennel becses tudomására hozom, hogy **1898. évi október hó 1-től kezdve, a
bajai utcában lévő 23. szám alatti házamban, valamint az ezzel szem-
ben fekvő „Zsivánovits”-féle nyaralóban, egy a mai modern követelményeknek
minden tekintetben megfelelő, dúsan felszerelt**

dísz-, mű- és kereskedelmi kertészüzletet

nyitok, a melyben minden e szakmába vágó, ugymint: **virágkoszorúk és virágcsokrok**
a legújabb és modern kiállításban, — továbbá: **rózsák, dísznövények, cserépvirágok, virág-
és konyhakerti palánták**, szóval a kertészet körébe tartozó mindennemű cikkek a **legzle-
tebb kiállításban a legolcsóbb árak mellett** kaphatók lesznek.

Továbbá ajánlom magam sírok díszítésére, új **disztertek**, illetve az utóbbiakhoz
való **tervrajzok elkészítésére a legújabb és legcélzerűbb minták szerint** legolcsóbb árak mellett.
Mídon ezuttal a nagyérdemű közönségnek eddigi, 22 éven át tapasztalt szives jóindu-
latáért köszönetemet fejezem ki, a legnagyobb előzékenységgel fogok iparkodni ezen párt-
fogást a jövőben is teljes mérvben kiérdemelni.

Maradtam magamat további kegyeikbe ajánlva és szives pártfogásukat ezuttal is kérve

GÖSER VIDA,

mű- és díszkertész.
ZOMBOR, bajai utca 23. házszám.

MÓZES KÁROLY grand műlovardája.

ELŐLEGES JELENTÉS.

ZOMBORBAN, A MEGYEHÁZ TÉREN
szombaton, október hó 1-én
megnyitó előadás

a legmagasabb műlovaslás, lóidomítás és gymnasztika köréből.

Az összes szerződött tagok felléptével

e célra felépített és vízmentes fedéllel ellátott kényelmesen berendezett lovardában.
**Előadásaim a magasabb műlovaslás, lóidomítás, a magasabb iskolalovaglás,
Jockey lovaslás, testgyakorlás, légtornászat, akrobata, ballet és nemzetközi
táncok és kitünően összeállított némaképletekből állanak.**

Szabadon idomított lovak elővezetője MÓZES K. igazgató.
Az előadás, valamint a szünetek alatt a GRIMALDI testvérek, a jelenkor legkitünőbb magyar
bohócai, ROCH és az eredeti ostoba AUGUSZT az ő idomított állatsortájával, u. m :
disznó, majom, bivaly, ökör stb. fogják a n. é. közönséget szórakoztatni.

Előadásaimat saját zenekarom kíséri.
HELYÁRAK: Számozott zártszék 1 frt. Számozott I. hely 80 kr., II. hely 60 kr.,
III. hely 50 kr., IV. hely 40 kr. Karzati állóhely 20 kr. — Katonák (ör mestertől lefelé)
deákok és gyermekek a II. helyen 40 krt, a III.-on 30, a IV.-en 20, karzaton 10 krt fizetnek.

Lovak idomításra elfogadtnak.

A n. é. közönség pártfogásáért esedezik

MÓZES KÁROLY, igazgató.

Zombor, Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.